

Milieu en bodemgebruik

Ontwikkeling bodemgebruik in Nederland 1996-2000

1. Samenvatting

In de periode 1996-2000 is in Nederland het bodemgebruik van bijna 74 duizend hectare gewijzigd. Dit is op jaarbasis 0,4 procent van de totale oppervlakte. Er is een toename van bodemgebruik dat in de categorieën bebouwd en semi-bebouwd valt. Ook de oppervlakte met als functie recreatie nam toe. De groei van bebouwd, semi-bebouwd en recreatief terrein is deels te verklaren uit de voorspoedige economische ontwikkeling in de periode 1996-2000.

Ontwikkeling bodemgebruik in Nederland 1996-2000

2. Inleiding

Met ingang van de inventarisatie voor het jaar 2000 is de onderzoeksmethode voor het bodemgebruik ingrijpend gewijzigd. Voor 2000 is voor het eerst gebruik gemaakt van de basisgeometrie uit de digitale topografische kaart 1 : 10 000, de zogenaamde TOP10Vector, van de Topografische Dienst Nederland. De wijzigingen in de methodiek en de gevolgen ervan zijn gedetailleerd beschreven in het artikel *Bodemgebruik in Nederland geharmoniseerd met TOP10Vector*. In dat artikel zijn ook de verschillen in uitkomsten tussen de oude en nieuwe methode opgenomen voor het jaar 1996.

De digitale kaartbladen die gebruikt zijn voor het vaststellen van het bodemgebruik komen qua vorm en indeling overeen met de kaartblad indeling van de Topografische Dienst Nederland (TDN). Als aanvullend hulpmiddel is, naast de primaire bron die bestaat uit een landdekkende set van luchtfoto's, bij de inventarisatie gebruik gemaakt van stadsplattegronden. Voor het samenstellen van uitkomsten zijn de digitale bestanden samengevoegd met de gemeentegrenzen voor het jaar 2000 (een digitaal bestand afkomstig van TDN). Dit gebeurt door middel van een overlay-proces. De resultaten zijn uitkomsten op gemeenteniveau. Met deze uitkomsten per gemeente zijn vervolgens uitkomsten afgeleid voor andere regionale indelingen, zoals de provinciale- en Corop-indeling.

Ontwikkeling bodemgebruik in Nederland 1996-2000

3. Beschrijving bodemgebruik 1996-2000 voor Nederland.

In de periode 1996-2000 bedroeg de gewijzigde oppervlakte bijna 74 duizend hectare. De oppervlakte van Nederland beslaat 4 152 800 hectare. Per jaar komt dat neer op een wijzigingspercentage van ruim 0,4 procent. Dat percentage is ook bij voorgaande onderzoeken naar het bodemgebruik vastgesteld.

Oppervlakte met gewijzigd bodemgebruik per provincie, 1996-2000

	Totale		
	oppervlakte	Gewijzigd	%
Groningen	296 790	4 565	1,5
Friesland	574 087	6 323	1,1
Drenthe	268 038	5 080	1,9
Overijssel	342 085	5 151	1,5
Flevoland	241 230	4 409	1,8
Gelderland	513 651	8 224	1,6
Utrecht	143 942	3 349	2,3
Noord-Holland	405 909	7 179	1,8

Zuid-Holland	344 575	10 896 3,2
Zeeland	293 398	2 901 1,0
Noord-Brabant	508 176	11 251 2,2
Limburg	220 922	4 563 2,1
Nederland	4 152 803	73 890 1,8

De wijzigingen in het bodemgebruik in de periode 1996-2000 per hoofdgroep van het bodemgebruik leveren het volgende beeld op.

Verkeer

Op Nederlands niveau is er sprake van een geringe toename van 0,4 procent die geheel is toe te schrijven aan de aanleg van nieuwe wegen. De oppervlakte in gebruik voor spoorwegen neemt met 3,1 procent af.

Bebouwd

Deze hoofdgroep neemt 13 452 ha of 4,4 procent in omvang toe. De toename gaat voornamelijk ten koste van bouwterrein en landbouwgrond, die een gelijk deel van de oppervlakte voor deze groei inleveren. Woongebied neemt ruim 7 300 ha of 3,4 procent in oppervlakte toe. Bedrijfsterrein neemt fors toe, met bijna 6 000 ha ofwel bijna 10 procent.

Semi-bebouwd

Bij deze hoofdgroep is sprake van een spectaculaire toename van 10 683 ha ofwel ruim 28 procent.

De grootste categorie wordt gevormd door bouwterrein. Dit is ruimte die binnen afzienbare tijd wordt bebouwd. De toename van semi-bebouwd terrein is dan ook grotendeels toe te schrijven aan het in gebruik nemen van landbouwgrond als bouwterrein. In 1996 bedroeg de voorraad bouwterrein 21 739 ha. In 2000 is dat toegenomen tot 32 713 ha. In aanmerking genomen dat in deze periode ook ruim 9 000 ha bouwterrein een andere bestemming heeft gekregen, is er sprake van een feitelijke toename van ongeveer 20 000 ha ofwel bijna 100 procent van de oppervlakte van 1996. Een oppervlakte van 20 000 hectare komt ruwweg overeen met de oppervlakte van de stedelijke agglomeratie Den Haag. Twee kleinere categorieën uit deze hoofdgroep vertonen een negatieve ontwikkeling. De oppervlakte stortplaatsen neemt met 150 ha af en semi-bebouwd overig terrein met 355 ha.

Recreatie

De hoofdgroep recreatie neemt toe met 2 914 ha of 3,4 procent ten opzichte van 1996. Opvallende categorie is park en plantsoen. Bij deze categorie is een toename van ruim 1 500 ha, bijna 7 procent. Er is dus sprake van toenemende aandacht voor de ontwikkeling van stedelijk groen. Ter vergelijking: tussen 1993 en 1996 werd slechts een toename van ruim 400 ha gemeten.

De behoefte aan en realisatie van terreinen voor dag- en verblijfsrecreatie wordt zichtbaar gemaakt door een toename van resp. 3,1 en 3,9 procent. De groei van de oppervlakte voor sportterreinen neemt af. Werd tussen 1993 en 1996 nog een groei van 5 procent gerealiseerd, tussen 1996 en 2000 is dit afgenomen tot 1,3 procent.

Landbouw

Overig agrarisch gebruik is de grootste leverancier van ruimte voor nieuwe bestemmingen. De afname van 1,5 procent betekent dat ruim 35 000 ha aan deze vorm van bodemgebruik is onttrokken. Dit komt overeen met ruim tweemaal de landoppervlakte van de gemeente Amsterdam. De glastuinbouwsector neemt tussen 1996 en 2000 fors toe in oppervlakte met bijna 1 100 ha. Tussen 1993 en 1996 was de toename slechts 182 ha.

Bos en natuur

De oppervlakte bos en natuur neemt met 1 procent toe. De groei in oppervlakte is geheel toe te schrijven aan de ontwikkeling van nieuw bos. Natte en droge natuurterreinen nemen daarentegen enigszins in oppervlakte af, mede als gevolg van de verbossing van natuurterrein.

Binnenwater

Vloei- en slibvelden nemen toe met bijna 120 ha. Deze toename is toe te schrijven aan de aanleg van een kunstmatig eiland in het Ketelmeer, waarin een bassin ligt dat is bestemd voor de opslag van slib en baggerspecie. Hiermee is ook een geringe afname van het oppervlak van de randmeren verklaard.

De categorie water met delfstofwinningsfunctie neemt 255 ha toe, wat overeenkomt met 9,8 procent. Hieraan ligt de grote behoefte aan zand en andere bouwgrondstoffen ten grondslag.

De negatieve ontwikkeling in oppervlakte van het IJsselmeer wordt verklaard door de ontwikkeling van IJburg bij Amsterdam.

Buitenwater

Bij deze hoofdgroep zijn geen bijzondere ontwikkelingen aangetroffen. Er is wel sprake van wijzigingen veroorzaakt door verschuiving van de lijn van gemiddeld hoog water, waarbij land en water uitwisselen. Dat is een natuurlijk proces dat tot uiting komt in de vernieuwde topografische ondergrond.

De periode 1996-2000 kenmerkte zich door een voorspoedige economische ontwikkeling. Deze voorspoed reflecteert zich duidelijk ook in de ruimtelijke ontwikkeling. Vooral de ontwikkelingen in de hoofdgroepen 'bebouwd', 'semi-bebouwd' en 'recreatie' illustreren dat.

Meer cijfers zijn te vinden achter de volgende links.

[Wijzigingen in het bodemgebruik per provincie, 1996-2000, excel-file \(618 kB\)](#)
[StatLine, themaboom Milieu en bodemgebruik](#)

4. Classificatie bodemgebruik

Onderstaand schema geeft een overzicht van de functionele classificatie van de objecten in het Bestand Bodemgebruik. De classificatie bestaat uit een aantal hoofdgroepen die weer zijn onderverdeeld in een aantal afzonderlijke categorieën. Verder is in het schema aangegeven welke ondergrens (in hectare) in de praktijk wordt gehanteerd, voordat een bepaalde functie wordt toegekend.

Hoofdgroep Categorie Ondergrens (ha) Omschrijving

1 Verkeer

10	Geen	Spoorweg
11	Geen	Hoofdweg
12	1	Vliegveld

2 Bebouwd

20	1	Woongebied
21	1	Detailhandel en horeca
22	1	Openbare voorziening
23	1	Sociaal-culturele voorziening
24	1	Bedrijfsterrein

3 Semi-bebouwd

30	1	Stortplaats
31	0,1	Wrakkenopslagplaats
32	0,1	Begraafplaats
33	0,5	Delfstofwinplaats
34	1	Bouwterrein
35	1	Semi verhard overig terrein

4 Recreatie

40	1	Park en plantsoen
41	0,5	Sportterrein
42	0,1	Volkstuin
43	1	Dagrecreatief terrein
44	1	Verblijfsrecreatie

5 Landbouw

50	1	Glastuinbouw
51	1	Overig agrarisch gebruik

6 Bos & natuur

60	1	Bos
61	1	Droog natuurlijk terrein
62	1	Nat natuurlijk terrein

7 Binnenwater

70	Geen	IJsselmeer/Markermeer
71	Geen	Afgesloten zeearm
72	Geen	Rijn & Maas
73	Geen	Randmeer

74	1	Spaarbekken
75	1	Water met recreatieve functie
76	1	Water met delfstofwinningsfunctie
77	1	Vloei- en/of slibveld
78	1	Overig binnenwater

8 Buitenwater

80	Geen	Waddenzee, Eems, Dollard
81	Geen	Oosterschelde
82	Geen	Westerschelde
83	Geen	Noordzee

9 Buitenland

90	Geen	Buitenland
----	------	------------

N.B. De ondergrens van 1 hectare bij de categorieën 75, 76 en 78 heeft betrekking op het aaneengesloten water. Binnen het aaneengesloten water worden de diverse categorieën onderscheiden.

Milieu en bodemgebruik

Bodemgebruik in Nederland geharmoniseerd met TOP10Vector

1. Samenvatting

Het CBS-onderzoek naar de toestand van het bodemgebruik is vernieuwd. Voor de statistiek bodemgebruik 2000 is voor het eerst gebruik gemaakt van TOP10Vector, het digitale basisbestand van de Topografische Dienst Nederland (TDN). Ook zijn enkele kleinere aanpassingen aan de classificatie gedaan. Om een en ander inzichtelijk te maken, zijn voor het jaar 1996 uitkomsten bepaald van het bodemgebruik volgens de oude en de nieuwe methode. Bij de oude methode werden de kaarten van het bodemgebruik door het CBS zelf gedigitaliseerd. De nieuwe methode maakt gebruik van digitale topografische kaarten die door de TDN zijn gemaakt. In dit artikel worden de verschillen tussen de oude en de nieuwe werkwijze beschreven en verklaard.

2. Inleiding

Voor het onderzoek naar de toestand van het bodemgebruik 2000 is voor het eerst gebruik gemaakt van de basisgeometrie van TOP10Vector. Dit is het digitale topografische basisbestand met een schaal van 1 : 10 000 van de Topografische Dienst Nederland (TDN). Om inzicht te krijgen in de gevolgen van deze vernieuwing zijn de gegevens over het bodemgebruik in 1996 nogmaals bepaald, nu volgens de werkwijze met TOP10Vector. Met die herziene gegevens voor 1996 worden in dit artikel de gevolgen van de nieuwe werkwijze beschreven ten opzichte van de langs traditionele weg tot stand gekomen bodemstatistiek.

3. Werkwijze

Een digitale topografische kaart geeft een representatie van de toestand van het terrein. In de topografische kaart zijn de fysieke kenmerken opgenomen van de objecten die op het terrein zijn waar te nemen. Om het bodemgebruik vast te stellen, is het nodig deze fysieke kenmerken te vertalen naar hun gebruik of functie. Aan de hand van de legenda (TOP10Vector coderingen, symbolen) van de topografische kaart is daarom getracht uit de kenmerken van de bodembedekking af te leiden wat het bodemgebruik is.

Een rechtstreekse vertaling van de fysieke kenmerken van objecten naar hun functie was niet overal mogelijk. Waar rechtstreekse vertaling niet lukte, is uiteindelijk 'op het oog' het bodemgebruik vastgesteld. Door het bestand bodemgebruik (BBG) na deze handmatige toewijzing meerdere keren te confronteren met de Ausgangssituatie van TOP10Vector, is de vertaling van bodembedekking naar bodemgebruik geoptimaliseerd. Resultaat is een bestand van het bodemgebruik in Nederland waarvan de geometrie vrijwel volledig overeenkomt met die van TOP10Vector.

Het gebruik van TOP10Vector als ondergrond heeft als groot voordeel dat een goede aansluiting van informatie over het bodemgebruik op andere bronnen van geografische informatie verzekerd is. Die bronnen dienen dan uiteraard ook op TOP10Vector te zijn gebaseerd. De uitwisseling van geografische informatie uit andere bronnen wordt hierdoor eenvoudiger. Verder is belangrijk dat de nieuwste topografische gegevens van de TDN geautomatiseerd in het BBG worden verwerkt.

De interpretatie van de wijzigingen in het bodemgebruik is niet veranderd. Dit verloopt als volgt. Bij de inventarisatie wordt gebruik gemaakt van digitale luchtfoto's. Deze worden op het beeldscherm geprojecteerd onder de digitale lijnenkaart. Zo wordt het mogelijk om de wijzigingen en correcties van het bodemgebruik interactief in de bestanden aan te brengen. De software die hiervoor is gebruikt is een door het CBS ontwikkelde applicatie in ArcView 3.1 (ESRI, Redlands, Californië). De digitale kaartbladen van het bodemgebruik komen qua vorm en indeling overeen met de kaartblad-indeling van de TDN. Als aanvullend hulpmiddel is bij de inventarisatie gebruik gemaakt van stadsplattegronden.

Opbouw en verwerking van de digitale bestanden vindt vervolgens plaats met behulp van een ARC/INFO Geografisch Informatie Systeem (GIS), waarbinnen door het CBS applicaties zijn

ontwikkeld. Voor het samenstellen van uitkomsten zijn de digitale bestanden, door middel van een overlay-proces, met de gemeentegrenzen (een digitaal gemeentegrenzen bestand afkomstig van de TDN) samengevoegd. Uitkomsten per gemeente worden vervolgens geaggregeerd naar provincies en andere gebiedsindelingen.

4. Classificatiestructuur bodemgebruik

Onderstaand schema geeft de functionele classificatie van de objecten in het Bestand Bodemgebruik zoals die met ingang van het jaar 2000 van toepassing is. Deze classificatie geldt ook voor de herziene situatie 1996. In de kolom 'oude categorie' is het nummer van de categorie aangegeven volgens de classificatiestructuur die hoort bij de oude werkwijze. De classificatie bestaat uit een aantal hoofdgroepen, die weer zijn onderverdeeld in een aantal afzonderlijke categorieën. Verder is in het schema aangegeven welke ondergrens (in hectare) in de praktijk wordt gebruikt, voordat een bepaalde functie wordt toegekend.

Hoofdgroep Categorie Oude categorie Ondergrens (ha) Omschrijving

1 Verkeer

10	41	Geen	Spoorweg
11	42	Geen	Hoofdweg
12	44	1	Vliegveld

2 Bebouwd

20	31	1	Woongebied
21	Uit 34	1	Detailhandel en horeca
22	35, 34	1	Openbare voorziening
23	36	1	Sociaal-culturele voorziening
24	33, 34	1	Bedrijfsterrein

3 Semi-bebouwd

30	71	1	Stortplaats
31	72	0,1	Wrakkenopslagplaats
32	73	0,1	Begraafplaats
33	32	0,5	Delfstofwinplaats
34	74 en 75	1	Bouwterrein
35	76	1	Semi verhard overig terrein

4 Recreatie

40	51	1	Park en plantsoen
----	----	---	-------------------

	41	52	0,5	Sportterrein
	42	54	0,1	Volkstuin
	43	53	1	Dagrecreatief terrein
	44	55	1	Verblijfsrecreatie
5 Landbouw				
	50	11	1	Glastuinbouw
	51	12	1	Overig agrarisch gebruik
6 Bos & natuur				
	60	21	1	Bos
	61	61	1	Droog natuurlijk terrein
	62	62	1	Nat natuurlijk terrein
7 Binnenwater				
	70	81	Geen	IJsselmeer/Markermeer
	71	Uit 84	Geen	Afgesloten zeearm
	72	Uit 84	Geen	Rijn & Maas
	73	Uit 84	Geen	Randmeer
	74	82	1	Spaarbekken
	75	83	1	Water met recreatieve functie
	76	Uit 32	1	Water met delfstofwinfunctie
	77	Uit 33	1	Vloei- en/of slibveld
	78	84	1	Overig binnenwater
8 Buitenwater				
	80	85	Geen	Waddenzee, Eems, Dollard
	81	Uit 86	Geen	Oosterschelde

82	Uit 86	Geen	Westerschelde
83	87	Geen	Noordzee

9 Buitenland

90	91	Geen	Buitenland
----	----	------	------------

N.B. De ondergrens van 1 hectare bij de categorieën 75, 76 en 78 heeft betrekking op het aaneengesloten water. Binnen het aaneengesloten water worden de diverse categorieën onderscheiden.

5. Afwijkingen in de classificatie ten opzichte van 1996 volgens de oude methode

De classificatie van het BBG wijkt op een aantal punten af van de classificatie die is gebruikt bij de inventarisatie van het bodemgebruik 1996. Hieronder worden die afwijkingen opgesomd en toegelicht.

Categorie	Omschrijving	Toelichting wijziging ten opzichte van het bodemgebruik 1996
10	Spoorweg	T.o.v. 1996 is hier de ondergrens vervallen. Alle objecten, ongeacht de grootte en/of ligging, zijn hier opgenomen. Tram- en metrowegen worden niet meer opgenomen
11	Hoofdweg	T.o.v. de categorie 42 (verharde weg) in 1996, is de ondergrens vervallen, zodat alle objecten behorend tot het hoofdwegennetwerk zijn opgenomen. De categorie 'Onverharde en halfverharde wegen' (categorie 43) is vervallen. In het BBG gaan deze wegen op in het omliggend terrein.
21	Detailhandel en horeca	Detailhandel en horeca is een nieuwe categorie die geconcentreerde activiteiten op dit terrein omvat. De categorie is volledig afkomstig uit oud categorie 34 (dienstverlenende sector).
22	Openbare voorziening	In tegenstelling tot de inventarisatie 1996 bevat het BBG nu in deze categorie alle overheidsinstanties. Hierdoor wordt een meer zuivere categorisering van de functie 'openbare voorziening' verkregen.
24	Bedrijfsterrein	Vormen van zakelijke dienstverlening die vooral op bedrijventerreinen plaatsvinden, zoals bouwmarkten, garagebedrijven, banken en dergelijke, worden in het BBG gerekend tot categorie 24 (bedrijfsterrein).
33	Delfstofwinplaats	Het water binnen deze categorie is in het BBG als afzonderlijke categorie (76) opgenomen, met inachtneming van de ondergrens van 1 hectare voor aaneengesloten water.
34	Bouwterrein	De inventarisatie van 1996 kende het onderscheid tussen bouwterrein voor bedrijven (74) en bouwterreinen voor overige bestemmingen (75). Dit onderscheid is in het BBG vervallen, omdat de bestemming van een bouwterrein doorgaans moeilijk is te onderscheiden.
35	Semi-verhard overig terrein	Deze categorie komt overeen met categorie 76 (overige grond).
40	Park en plantsoen	T.o.v. het bodemgebruik 1996 is het water in parken en plantsoenen opgenomen onder categorie 75, water met recreatieve functie (mits de ondergrens 1 hectare voor aaneengesloten water bedraagt).
41	Sportterrein	T.o.v het bodemgebruik 1996 is het water in golfterreinen,

		roeibanen en waterskibanen toegekend aan categorie 75, water met recreatieve functie (mits de ondergrens 1 hectare voor aaneengesloten water bedraagt).
43	Dagrecreatief terrein	T.o.v. het bodemgebruik 1996 oude methode is het water in jachthavens toegekend aan categorie 75, water met een recreatieve functie. Daarmee verband houdend is de ondergrens voor het landgedeelte van jachthavens verlaagd naar 0,1 ha.
6	Bos & natuur	De hoofdgroepen Bos en Natuurlijk terrein uit het bodemgebruik 1996 oude methode zijn samengevoegd tot één hoofdgroep.
70 t/m 78	Binnenwater	Er is een nieuwe hoofdgroep Binnenwater (7) gevormd.
70	IJsselmeer/Markermeer	De benaming van deze categorie is aangepast aan de feitelijke situatie (81).
71	Afgesloten zeearm	Vormt een afsplitsing van de categorie 'overig water' (84) in 1996 oude methode. De afsplitsing is ingevoerd voor een betere afstemming met de CBS/TOPgrenzen.
72	Rijn & Maas	Vormt een afsplitsing van de categorie 'overig water' (84) in 1996 oude methode. De afsplitsing is ingevoerd voor een betere afstemming met de CBS/TOPgrenzen.
73	Randmeer	Vormt een afsplitsing van de categorie 'overig water' (84) in 1996 oude methode. De afsplitsing is ingevoerd voor een betere afstemming met de CBS/TOPgrenzen.
75	Water met recreatieve functie	Komt grotendeels overeen met categorie 83 in 1996 oude methode. Toegevoegd is aaneengesloten water van de categorieën 40, 41, 43 en 44 voor zover niet eerder hier ingedeeld.
76	Water met delfstofwinfunctie	Grote delen van delfstofwinningsobjecten kunnen bedekt zijn met water. Als gevolg van de afstemming met TOP10vector is dit deel van categorie 32 'delfstofwinning' t.o.v. 1996 afgesplitst.
77	Vloei- en/of slibveld	Grote delen van industriële complexen zijn bedekt met water op vloei- en slibvelden. Als gevolg van de afstemming met TOP10vector is dit deel van categorie 33 'bedrijfsterrein' t.o.v. 1996 afgesplitst.
78	Overig binnenwater	Komt overeen met categorie 84 'overig water' in 1996 oude methode, met uitzondering van het afgesplitste binnenwater t.b.v. de categorieën 71, 72, 73.
81 t/m 84	Buitenwater	Er is een nieuwe hoofdgroep Buitenwater (hoofdgroep 8) gevormd.
81	Oosterschelde	In het bodemgebruik 1996 oude methode was deze zeearm samen met de Westerschelde in één categorie ondergebracht
82	Westerschelde	In het bodemgebruik 1996 oude methode was deze zeearm samen met de Oosterschelde in één categorie ondergebracht

6. Gevolgen van de harmonisatie voor het bodemgebruik per categorie

Een tabel met de cijfermatige gevolgen van de herziening voor 1996 is te vinden via de onderstaande link.

[Verschuivingen in de uitkomsten van het bodemgebruik 1996 - 1996 herzien \(excel-file\) \(42 kB\)](#)

De hierin beschreven veranderingen zijn het gevolg van:

- Toepassing van TOP10Vector;
- Aanpassingen in de classificatie.

Het gaat dus uitdrukkelijk niet om bestemmingswijzigingen.

Als resultaat van de nieuwe werkwijze hebben twee categorieën een positief saldo verkregen. 'Bos' (cat.60) komt bijna 27 duizend hectare hoger uit en 'Overig agrarisch gebruik' ruim 10 duizend. Voor een deel ligt de oorzaak in het vervallen van de categorie 'onverharde en halfverharde wegen'. 'Bos' is in principe rechtstreeks overgenomen uit TOP10Vector, op voorwaarde dat een object een ondergrens van 1 ha heeft. Bij de traditionele werkwijze speelden ligging en vorm van het object een rol bij opname in het bestand en werd de ondergrens 'soepel' gebruikt. De winst voor 'Overig agrarisch gebruik', die overigens maar klein is ten opzichte van de totale omvang van ruim 2,3 miljoen ha, is verder niet nader toe te schrijven.

De uitwisseling tussen de diverse categorieën is dus meer of minder duidelijk naarmate de omvang van een categorie. Zo vindt er uitwisseling plaats van bijna alle categorieën met 'Overig agrarisch gebruik'. Ook met langgerekte vormen van bodemgebruik zal relatief veel uitwisseling zijn.

Voorbeelden hiervan zijn spoorwegen (cat.10), hoofdwegen (cat. 11) en waterwegen (cat. 78). Deze categorieën zijn ofwel rechtstreeks overgenomen uit TOP10Vector of hebben, zoals bij spoorwegen en deels bij wegen met talud, een berekende breedte gekregen. Daardoor treedt relatief veel uitwisseling op met aanliggende objecten.

Daarnaast geldt een meer strikte scheiding tussen land en water. Een en ander vloeit voort uit de wens de statistiek van het bodemgebruik ook te gebruiken voor het bepalen van financiële maatstaven in het kader van de Financiële Verhoudingswet. De verhouding land en water per gemeente is daarbij een belangrijke maatstaf.

Bij water is in de nieuwe werkwijze aanzienlijk strikter dan bij de traditionele werkwijze de hand gehouden aan het ondergrenscriterium van 1 ha. Ook is de voormalige hoofdgroep 'Water' opgesplitst in de hoofdgroep 'Binnenwater' en 'Buitenwater'. Met name in de nieuwe hoofdgroep 'Binnenwater' zijn er categorieën bijgekomen, zoals 'Afgesloten zeearm', 'Rijn & Maas', 'Randmeer', 'Water met delfstofwinfunctie' en 'Vloei- en slibvelden'. Ook water in 'Park en plantsoen' en 'Sportterrein' wordt nu tot 'Water met recreatieve functie' gerekend. Deze uitsplitsingen zijn ook van belang voor cartografische representatie gegevens over het bodemgebruik.

11 Glastuinbouw

Aangezien glastuinbouw doorgaans in landbouwgebied is ingebed, zal de uitwisseling met de categorie 'overig agrarisch gebruik' het grootst zijn. Bovendien is TOP10Vector dwingend omdat nu de exacte oppervlakte van het stand glas bekend is. Zijn kassen ondermaats bevonden dan zijn ze ondergebracht bij 'Overig agrarisch gebruik'.

12 Overig agrarisch gebruik

Deze categorie wisselt uit met vrijwel alle categorieën.

21 Bos

De waarneming van deze categorie is objectiever doordat de oppervlakte van de percelen bekend is en op die grond is geautomatiseerd bepaald wordt of een perceel opgenomen dient te worden in het BBG. Relatief veel uitwisseling vindt plaats met wegen, water en landbouwgrond, maar ook met recreatie en natuurlijk terrein.

31 Woongebied

Uitwisseling vindt voornamelijk plaats met stedelijke vormen van bodemgebruik.

32 Delfstoffenwinning

Deze categorie is opgesplitst in een landactiviteit (cat. 33) en een wateractiviteit (cat. 76) voor zover het water groter is dan 1 ha.

33 Bedrijfsterreinen

De inhoud van deze categorie gaat vooral naar 24 (bedrijfsterrein). Vloei- en slibvelden werden voorheen nog tot land gerekend, in de nieuwe indeling tot water (cat. 77). Spoorwegen liggend in bedrijfsterreinen zijn in tegenstelling tot voorheen wel opgenomen in categorie 10 (spoorwegen).

34 Dienstverlenende sector

Deze vorm van bodemgebruik is opgesplitst in drie categorieën, te weten: 21 Detailhandel en horeca, 22 Openbare voorziening en 24 Bedrijfsterrein. Voorts is door het stedelijke karakter de uitwisseling met andere stedelijke vormen van bodemgebruik groot.

35 Overige openbare voorzieningen

Deze categorie gaat bijna in zijn geheel naar 'Openbare voorzieningen'. Er is enige uitwisseling met 'Vloei- en slibvelden'. Het betreft dan het watergedeelte van waterzuiveringsinstallaties voor zover groter dan 1 ha.

36 Sociaal-culturele voorzieningen

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 23. Er sprake van enige uitwisseling met bos.

41 Spoor-, tram- en metrowegen

Tram- en metrowegen maken niet langer deel uit van deze categorie, maar spoorwegen in

bedrijfsterrein zijn nu wel opgenomen in deze categorie. Dit verklaart de uitwisseling met 24 (bedrijfsterrein).

42 Verharde wegen

In de nieuwe werkwijze zijn uitsluitend de wegen opgenomen die in Top10vector van de TDN geclassificeerd zijn met de codes 200 tot en met 334. Deze wegen maken deel uit van het hoofdwegennetwerk. Door de gehanteerde breedte komt uitwisseling met vrijwel alle vormen van bodemgebruik voor.

43 On- en halfverharde wegen

Deze categorie wordt niet meer waargenomen en lost op in de aanliggende vorm van bodemgebruik.

44 Vliegvelden

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 12.

51 Parken en plantsoenen

Water vallend in deze categorie werd voorheen tot land gerekend. Nu gaat dit water naar 'Water met recreatieve hoofdfunctie', voor zover voor 75 procent of meer vallend binnen deze categorie. Zo niet dan wordt het gerekend tot categorie 78.

52 Sportterreinen

Ook hier een rechtstreekse overgang naar de categorie 41. Met uitzondering van de waterpartijen die binnen deze categorie vallen, deze gaan naar categorie 75.

53 Dagrecreatie

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 43.

Aaneensluiting van water kan met TOP10Vector beter worden geconstateerd, waardoor vanuit deze categorie enige oppervlakte aan 'Water met recreatieve hoofdfunctie' toegewezen wordt.

54 Volkstuinen

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 42.

55 Verblifsrecreatie

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 44.

Verblifsrecreatie ligt vaak in de nabijheid van bos en natuurlijk terrein. De relatief grote uitwisseling met deze categorieën is op die grond verklaarbaar.

61 Droog natuurlijk terrein

Droog natuurlijk terrein grenst vrijwel altijd aan bos. De uitwisseling met deze bos is op die grond verklaarbaar.

62 Nat natuurlijk terrein

Binnen nat natuurlijk terrein wordt water met behulp van TOP10Vector nauwkeuriger vastgesteld. Ook is de ondergrens van op te nemen water binnen nat natuurlijk terrein van 2 hectare verlaagd naar een ondergrens van 1 hectare. Hiermee is de wat 'grotere' uitwisseling met water verklaard.

71 Stortplaatsen

Rechtstreeks overgegaan naar stortplaatsen categorie 30.

72 Wrakkenopslagplaatsen

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 31.

73 Begraafplaatsen

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 32.

74/75 Bouwterrein

Deze twee categorieën zijn samengevoegd tot één categorie (34).

76 Overige gronden

Rechtstreeks overgegaan naar categorie 35. Strekdammen zijn objectiever vastgesteld, doordat de oppervlakte per strekdam uit TOP10Vector wordt afgeleid. Dergelijke objecten werden door hun geringe omvang voorheen vaak over het hoofd gezien.

81 t/m 84 Binnenwater

De categorieën behorende tot deze hoofdgroep zijn, zoals boven aangegeven, in de nieuwe indeling uitgebreid.

85 t/m 87 Buitenwater

Deze categorieën zijn rechtstreeks vernummerd, echter de Ooster- en Westerschelde zijn gesplitst in twee aparte categorieën.